

Szabadságot, levegőt, egészséget a pesti gyermekeknek

Rabszolgásgorban élnek a fővárosban a gyermekek — Kevés a játszótér — Csak árnyéktalan, áttüzesedett homokos helyeken játszadhathatnak — Harc a gyermekek ellen a bérkaszárnnyokban

A pesti gyerek: üldözött vad. A bérkaszárnnyában rossz szemmel nézik, az utcán a robogó autók miatt nem játszadhathatnak, a kevés meglévő parkban, sétányon, téren csöszök vigyáznak, nehogy szegény kicsinyek labdázás, fogócska és más játékok esetén a gyepre lépjenek. A szabad levegő, fű, fa, virág, erdő ismeretlen, ábrándos vágyakozás számukra a szabad természet, varázslatos álom. Odakünn a szabad mezőkön, ahol magosra nő a fű, pillangók szállodnak virágról virágra, toronymagasságra nőnek a fák és sűrűjűkben ritka állatokat, virágokat, növényeket és bozótokat rejtegetnek, határtalan jókedvvel sétálhatnak, játszadhathatnak, szaladozhatnak a falusi gyerek. A pesti csak meséből, elbeszélésből, könyvből

ismeri, mert számára a szabad természetet jelentő gyepes mező, befásított park csak a szigorú, ijesztő, félelmetes csöszzel egyetemben jelenik meg. A pesti gyerek számára feltétlenül több szabadság, több levegő, több nap, több fű kellene. Az Ujság évek óta harcol érte. Valami eredményt elért. Létesítettek játszótéreket, de mind kevés. Meg kell, hogy hódítsuk a fővárost számukra. A pesti gyerek a főváros legdrágább kincse. A jövőd. A jelenüket meg kell szépíteni. Mindnyájuk arcára a nap sugarainak rózsapírját akarjuk varázsolni. Erőssé, izmosná, egészségessé kívánjuk tenni őket és ezért kívánjuk a szabadságot számukra, hogy szerelmesei lehessenek a természetnek.

lévő városi telken. Az illetékesek figyelmét az egyik szocialista bizottsági tag hívta fel erre az üres telekre és azt kérte, hogy a környéken lakók gyermekei számára létesítsenek itt játszótéret. A főváros vezetősége ezt meg is ígérte, de amikor kiírták a sor, a kerületi előjáróság alkalmazottai számára teniszpálya lett a játszótérből. Ugyancsak esztendőök óta követelnek játszótéret a Csenger- és Dob-utca sarkán lévő városi telekre, amelyet ugyanis a VII. kerületi előjáróságnak szántak, de amely esztendőök óta parlagon hever. A Józsefvárosban szintén létesíteni kellene játéktéretet az ugynevezett Pap-gödör helyén, amelyet fel kellene tölteni.

Amikor a játszótérek szaporításáról beszélünk, nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy ezzel kapcsolatban Bécsben mit csináltak a város vezetősége. Minden új városi ház udvarán homokozót és pancsoló-medencét létesítettek. A Margaretengyereken pedig óriási szabad medencét készítettek a gyermekeknek, akik itt vidáman lubickolnak. Bresztovszky Ede bizottsági tag ilyen lubickolót ajánlott annak idején, amikor a Széchenyi-strandot építették. Meg is ígérték, hogy itt csináljanak ilyen, de amikor meg kellett volna valósítani az ígéretet, azt mondták, hogy a Széchenyi-strandon nem csinálhatnak gyermeklubickolót, mert az sok helyet foglal el. Ugyancsak Bresztovszky tanácsolta a főváros vezetőségének, hogy a 200 ezer pengőt felemészítő fontaine lumineuse helyett inkább gyermekjátszótereket teremtsenek.

A gyerekeknek mindenesetre több hasznuk lett volna ebből, mint a fontaine lumineuseból...

Még aziránt is érdeklődtünk a fővárostól, vajjon mi akadály van annak, hogy a pesti

Ez a valódi piros védjegyű
FARINA GEGENÜBER
kölni viz!

Ügyeljen a piros védjegyre!

Kapható minden jobb drogériában, Mat-szertárban és a gyógyszertárakban.

gyerekek, úgy mint az külföldön szokás, a szökökutakban lubickolhassanak és a szökökutak vizében felüdíthessék magukat? A hivatalos felvilágosítás erre az volt, hogy a gyerekek sok port, piszkot, moszatot hordanának bele a szökökutakba és azok bizony elromlanának... Szóval: sajnáljuk a szökökutakat...

Hetvenezer pengőt fordított az idén a főváros gyermekjátszóterekre

Hosszu esztendőig tartó felkészítés, sok-sok felszólalás, követelés, interpelláció és indítvány következménye, hogy végre a hivatalos főváros is átlátta a szükségét a gyermekjátszóterek létesítésének, illetve a játéktérek szaporításának. Számtalan cikk jelent meg az Ujságban a gyermekjátszóterekről és ezek a cikkek voltak az előkészítői a játszóterek érdekében megindult mozgalomnak.

Ma már végre ott tartunk, hogy sokkal kedvezőbb a helyzet, mint volt annak idején, amikor akciókat megindítottuk, azonban még mindig igen sok teendőre van szükség, hogy a pesti gyermekek annyi és olyan méretű játszótérhez jussanak, mint amilyenek külföldön vonzzák az apró csemetéket. Budapest, sajnos, igen szegény parkokban és terekben, ami elég fájdalmas a körreteg lakóira nézve, mert hiszen ebben a forró kánikulában nemcsak a gyerekek, hanem a felnőttek is itt tudnának felüldülni, levegőhöz jutni.

Nagy eredmény már az, hogy a főváros minden esztendőben beállít a költségvetésébe elég jelentékeny tételt a gyermekjátszóterek szaporítására és felszerelésére. Mert ameddig a hivatalos köröknek ennek szükségességére reá nem vezették, bizony vajmi kevés volt az, amit ilyen célra fordítottak. Talán még a kevesnél is kevesebb, majdnem egyenlő a semmivel. 1930-ban azonban már 20.000 pengőt irányzott elő a költségvetésben játszóterekre a második ügyosztály, ehhez járult még a tanügyi osztály 50.000 pengője, így hát összesen 70.000 pengőt használtak fel játéktérek létesítésére és fenntartására. A tanügyi osztály azonban hasonló célra még igen nagy összegeket fordított. Így ugyan csak a gyermekek céljait szolgálja az a 25.000 pengős tétel, amely „napközi otthonok felszerelése síjoddal és játékszerekkel” címen szerepel a költségvetésben. Mindezenfelül pedig a tanügyi osztály megszervezte a vézna, sápadt pesti gyerekek nyaralattási akcióját, amire 1930-ban 424.000 pengőt fordítottak. A gyermeknyaralattásról a tanügyi osztály a költségvetést kísérelt jelentésben a következőket állapította meg: „A nyaralattási akció célja a testileg leromlott, de egyébként egészséges fővárosi gyermekek üdültetése, hogy a tél viszontagságaival és betegségekkel szemben ellentállók legyenek. A gyermeknyaralattási akció kiterjesztése céljából a főváros tanácsa a Hírvölgyben és a Zugligetben kiránduló házakat létesített és a napközi otthonok kiránduló gyermekeit ebéddel látja el.”

A főváros a vidéken és a budapesti üdülőtelepeken 1922-ben 250, 1923-ban 564, 1924-ben 503, 1925-ben 742 gyermeket nyaralattott, de ez a szám a későbbi években rohamosan nőtt. 1926-ban már 5998, 1927-ben 10.899, 1928-ban 14.844, 1929-ben és 1930-ban pedig kerek tizenötezer gyermek részesült a főváros nyaralattási akciója révén az üdülő áldásaiban.

A főváros nyaralattását azért említjük meg itt a gyermekjátszóterekkel és a pesti gyermekek általános üdülésével kapcsolatban, mert a város a gyermekek igen nagy tömegét úgy nyaralattja, hogy reggel kiviszi őket a Hírvölgybe vagy a Zugligetbe, ahol egész nap kitűnően játszadhathatnak, jó levegőn vannak és a napi üdülés után estére visszatérnek a városba, hogy másnap újból előlről kezdjék ezt a hasznos programot...

A főváros által létesített gyermekjátszóterek közül elsőhelyen kell említeni a Gellérthegyen lévő játszótéreket, amelyeket a főváros még mindig tovább fejleszt, hogy így azután a gyermekek tökéletes szórakoztatáshoz jussanak. A Gellérthegy valóban egyiket lett Budapest legszélesebb parkozott részének. Ezt a művelést a főváros több esztendőre osztotta fel. Ezévből a Gellérthegy folytatódólagos parkozására tizenhetezer pengőt költött. Ugyancsak jelentős parkozási munka volt a Városmajor

rendbehozatala tizenötezer pengő költséggel. A parkterületek létesítése kapcsán meg kell említeni, hogy ez évben a főváros az Új Szent János-kórház előtt, a Németvölgyi- és Bőszörményi-ut találkozásánál, a Budakeszi-utól a Julia-utcaig terjedő és a beboltozott Ördögárok feletti területen, a Kemenes-utca és a Kelenhegyi-ut találkozásánál, a Ribári-utca és az Aranka-utca találkozásánál, a Veronika-kápolna körüli térségen, a vizivárosi temető egy részében, a Kórház-utca melletti régi temető egy részén, a Károlyi-kerben, a Fogarasi-ut és a Dongó-utca találkozásánál és végül a kőbányai Templom-téren létesített új parkterületet.

Az új játszótérek között egyike a legszebbeknek és a lepraktikusabban felszereltnek a Tisza Kálmán-téri játszótér, amelyet meg lehetne mondani nagy költséggel ez évben rendeztek be. A szocialisták követelésére a főváros megkezdte a külső periferiáknak játszótérekkel való ellátását is. Így több játszótér létesült a Tripoliszban és az Anyagföldön.

Érdeklődtünk, hogy mi a főváros programja ebben a vonatkozásban 1931-re? Mennyit szánnak játszótérekre és általában fásításra, parkozásra, mert ezekre éppen olyan szüksége van a levegőszegény és a zölddel igen gyéren ellátott fővárosnak, mint a játéktérekre. Kérdésünkre az alábbi választ kaptuk illetékes helyen:

— 1931-ben a gyermekjátszóterek létesítésére 23.000 pengőt veszünk fel a költségvetésbe. Ebből a Lövölde-téren 3000 pengő költséggel létesítünk játszótéret, a többi pedig a város egyéb részén használjuk fel. Az erre vonatkozó végleges program még nincs kész. A sétányokra jövőre azonban 130.000 pengővel kevesebbet irányoztunk elő, mint az idén és így erre a célra 2 millió 357.000 pengőt fordítunk. Ebből a sétányok rendezésére 805.000 pengő jut, ami 110.000 pengővel kevesebb, mint volt 1930-ban. A Városliget karbantartására és rendezésére 440.000 pengőt, a Népliget gondozására 320.000, a fasorok karbantartására 293 ezer, a szökökutak renoválására 25.000 pengőt költünk. Új parkrészek és a fű pótlására a jövő évben nem irányoz elő semmit sem a költségvetés. A Népligetben 6000 pengőért állítunk fel padokat és szemétkosarakat. Különböző is szaporítási fogjuk a pihenőpadok számát másutt is.

— Új park és sétány 1931-ben nem létesül, csak azoknak a munkálatai fejeződnek be, amelyek már korábban megkezdődtek. Így a Gellérthegy további parkozására 18 ezer, a Drasche-telep folytatódólagos parkozására és a Kossuth Lajos-tér további rendezésére 50.000 pengőt irányoztunk elő. Ez az utóbbi munkát 1930-ban már 30.000 pengőt felemészített. Kisebb parkok létesülnek a Budakeszi-uton, a Zugliget-ut és a Tárogtató-utca sarkán, a Naphegy-utca és Lisznyay-utca sarkán, azután a Kórház-utca melletti területen, a Kálvária-téren, a Miklós-téren, a Kanizsay-utcai rendőrtelep előtti köröndön, összesen 55.000 pengő költséggel. Folytatjuk az elipsis-sétány rendezését 14.000 és a Ludovika előtti tér rendezését 10.000 pengő költséggel. A fásítási programban a Lenke-ut, a Csaba-utca, a Küküllő-utca, a Frangepán-utca, a Kén-utca, a Vágóhid-utca, a Csévi-utca, a Koppány-utca, az Üllői-ut kispesti szakasza, végül az Asztalos Sándor-utca szerepel.

Bármenyit áldoz is a főváros a sétány-ügyre, parkozásra és a játéktérekre, ez még mindig edeskevés. Talán nem is az összeg az, amit keveselni lehet, hanem az, hogy bizonyos városrészeket teljesen figyelmen kívül hagyják. Így játszótéret kellett volna létesíteni a Zsigmond-utca és a Török-utca sarkán

A gyermek a bérkaszárnnyában

És most jövünk a legfájdalmasabb részhez: A gyermek a pesti bérkaszárnnyában. Amikor építették ezt a szép várost, — mo'hón, vadul, gyorsan, a fellendülés lázában, — megelégedtek arról, hogy kerteket és tereket is kellene hagyni a körretegben. Beépítettek mindent és seholy, vagy alig maradt egy kis park, ahol virágok és fák közt gyermekek játszhatnának. Csak rá kell nézni Bécs és Budapest térképére és látjuk rögtön a különbséget. Amott egyik zöld folt a másik mellett, mutatva a temérdek játszótéret, ahol a bécsi gyerekek enyhülést találhatnak. Itt csak utcákat és házakat jelző vonalak. És az a kevés sétátér is, ami megmaradt, füldelt hálósózbóhoz hasonlít, ahol a gyerekek még egy vonalat se szabad huzni a földön, különben kikap a csösztől. A Duna ugyan ott kélik a térképen és a Dunának két partja van és víz is van benne bőven. De a partja nem arra való, hogy a pesti gyerekek ingyen fürdőt rendezzenek be rajta, a víz se arra való, hogy a kánikulától elkinzott kis gyermektetek megmerüljenek benne.

Így hát a pesti gyermek a bérkaszárnnyában tengődik a forró nyári napokon is és a bérkaszárnnya a gyermekeknek bőrtön. Levegőre, napsugárra vágyik, természetének megfelelően mozgásra, vidámságra, szórakozásra. Ezek az óriási hőskatalyák magukba szívják a meleget s éjjel kiontják magukból, mint a tulfűtött kályhák. Megreked bennük a levegő, fojtott, füldelt bennük a levegő, alig lehet lélekezni bennük. Nézzük egy kis gyermek

egynapi életét ebben a katlanban, vagy ká-zánban. Ne vegyük a legszegényebbeket, akiknek arcára ijesztő sápadtságot fest az éhezés, akiknek szemét szinte lázasan csillogtatja a nélkülözés, a koraérettség és betegség. Az ő sorvadásukat ugyanis nemcsak a bérház okozza. Maradjunk egy középsz-tálybeli gyermeknél, akinek — tegyük fel! — megvan a reggelije, ebédje, vacsorája, még az ágyacskája is, csak éppen hogy az édesapjának nincs módjában elvinni, vagy elküldeni őt a jó vidékre, ahol ilyenkor oly illatosak a virágok, úgy zöldel a fű és úgy dalolnak a madarak. Hogy telik el egy ilyen gyermek napja a bérkaszárnnyában?

Reggel hét órákor bizony nem a dalos madarak ébresztik fel, hanem a porolás. Ütik-verik a szőnyeget, hogy csak úgy zeng a ház. Az asszonyok versenyeznek egymással. Az egyik a foteleket püfföli, a másik a vánkosit veri kegyetlenül, a harmadik a rácsra akasztott pokrócot döngeti, hogy az egész rácozat visszhangzik tőle. És lent, az udvar közepén áll a főklapfoló-ágyúüteg és szörnyű dübörgést visz végbe a pokrócokon. Virágillat és üde levegőzőzön helyett száll a por, és a kis gyermek fejlődő tüdeje ezt szívja be, meg a füstöt, melyet a meleg lenyom a kéményekből az udvarra. A gyermek a „gangon” ácsorog, mert a szobában is takarítanak, a konyhában pedig már oly meleg van, hogy ott nem lehet kitartani.

Végre tíz órákor elvonulnak a poroló amazonok. A mi gyermekünk testvéreivel játszani próbál a folyosón. A távoli rétekre

útra-nyaralásra
Heurion állatregényeit!
Dante kiadás

képzik magukat és kergetőznek — azért gyermekek. Nyomban felordít az udvarról a házfelügyelő, vagy rájuk mordul az ötödik emeleten lakó viceházmester. Érdekes, hogy a gyermekeknek még mutkanni se szabad, míg a felnőttek lármázhatnak kedvük szerint egész nap. Délelőtt kilenc órától kezdve éjjel féltizenegyig bõmbölnék a nyitott ablakokon át a rádiók, recsegnek, ropognak, fűtölnek és üvöltönek a rádiók, házaló énekesek ötpercenként kornyikálnak az udvaron, most ruhaakasztót, most köport kínálnak lent hangos zenebonával vándor-árusok, alkoldosok végiglembeljék a lakásokat, az ötödik emeleten kezdik s egy félórát hallani, ahogy minden lakás előtt elisméltik mondókájukat, utána mindig csõngötnék és zörögnek az ajtón — ez mind szabad és helyes, de ha a gyermek pisszenni mer, már jaj neki. Ha lakást akar kivenni, az ember, a gyermek tehetetlen! Ahelyett, hogy azt részesíték előnyben, akinek sok gyermeke van, — amint emberi és nemzeti szempontból egyaránt a jóérzés kívánja, — nem! A gyermekteleneket részesítik előnyben! Ahelyett, hogy a törvény arra kötelezné a háziurakat, hogy ingyen perszívót bocsássanak lakóik rendelkezésére, az udvarból pedig — kihajítva az inkvizíció idejéből itt maradt poroló rudakat, — pázsitos játszótérrel csinálganak a gyermekeknek, lehetőleg egy szökőkút nagy fürdőmedencével egybekötve — nem! meg van engedve, hogy a házfelügyelő — tisztelet a kivételnek — tetszése szerint gorbáskodhasson egy tehetetlen kis gyermekkel, mert az egy hangos szót szõlt az emeleten.

Igy hát a mi kis gyermekünk is érzi, hogy õ itt csupa ellenséges hatalomnak van kiszolgáltatva és visszahúzódik. A meleg nõttõn nõ. Fürödni nem lehet, mert Budapest azért fürdőváros, hogy a legtöbb lakásban ne legyen fürdőszoba. Mosdani sem lehet, mert a tej a nagy hõségben összemeleg, ha nem állítják vizbe és mamája a tejet, akármennyire izléstelen is, a laborba állította. A gyermek trikóingja a testéhez tapad, a veríték végigcsurog kis arcán. Elpilledve dõi a falnak és szomorúan bámul maga elé, mint egy kis rab. Mert az. Bezárták egy forró köbörtõnbe. Mennyivel boldogabb egy kis parasztfiú, aki ugyanekkor egy fa árnyékában hûsül a zöld erdõ szélén!

Az ebéd nem ízlik a melegtõl. Ebéd után a legnagyobb a hõség. Szédül a szobákban. Aludni nem lehet a hõsegtõl. Leveti a cipõjét és meztelbõl járkal a folyosó kövezetén, a porban és piszokban. Lekuporodik társai közé és ül szomorúan és reménytelenül. Most már olyan a ház, mint egy kemence.

A nagyoknak jó, mert azok elmehetnek hazulról. De a gyermek nem. Mamájának sok a dolga. Igy várja meg, amíg lemegy a nap, de az alkonyat nem hoz enyhülést. Sõt! Ekkor a legnagyobb a forróság. Az a füst és porréteg, amely belepiti az egész fõvárost — tessék csak egy budai hegy ormáról megnézni! — megvastagodva és megsûrösödve lejjebb ereszkedik és rátelepszik a házakra. Még a napsugárt is megsûri. Ez a vidéken aranyárga, Pesten a füst és porréteg miatt, melyen keresztüljön, sõtét bronzszínû. A lefelé szálló nap e különös, nehéz sugarai is eltűnnek és most olyan a bérház, mint egy forró kemence. Amikor besötétedik, a láрма fokozódik benne. Az utcai zajnál sokkal nagyobb és kellemetlenebb ez a belsõ láрма. A nagyok lármáznak. Az elgyötört gyermek nem tud elaludni tőle.

Tavaly — a nyár végén, amikor már a láрма miatt sokat irtak és beszéltek — állítólag hoztak egy csendrendeletet, de ez olyan esendben látott napvilágot, hogy a nagyközönség nem vett róla tudomást. Nem is vehetett. Mindent ki tudnak plakatozni. Azt, hogy ápoljam a gyümölcsfáimat, zárjam el az ebemet s igazítsam ki a választói névjegyzékét. De hogy hová kell fordulni a csend érdekében, mikor kell elmenni az átkozott rádióhoz és meddig zongorázhat a fejem fölött a kisasszony s meddig kiabálhatnak a szomszédban a boros palackok mellett, azt nem közölték velünk. Nem tartozik szoroson ide, de mint a csendrendelet tekintetében uralkodó bizonytalanság egyik tanujelét megemlítek egy esetet: Egy házban fát vágtak minden reggel négy óraker az udvaron. Az elgyötört lakó elment az elõjárásra. Sehogyse tudott felvilágosítást kapni, hogy kihez kell fordulnia panaszával. A portás a mérnöki hivatalba utasította. Itt megkérdezték, hogy milyen eszközzel vágják a fát, mert ha valami gõzfûrészszel, vagy más gépezettel, akkor õhozzájuk tartozik, akkor rendet csinálnak. Minthogy azonban a fát sajnos, csak baltával vágják, nem tudtak intézkedni. Lehet hogy van olyan hatóság is, amely a baltával történõ favágás által okozott hajnali zaj ellen intézkedik — a valóság azonban az, hogy a közönséget máig se tájékoztatták, máig se tudja sok ember, hogy mit kell tennie, ha a nappali zenebona éjjel is folytatódik.

Hogy lehetne mindezen segíteni? Ugy, hogy olcsó, egészséges kertházakat és kertvárosokat építenek. De ha ma egy ilyen nagyjelentőségû vállalkozásra nem volna meg a lehetõség, akkor a közlekedést kellene oly olcsóvá és gyorsá és kényelmessé tenni, hogy mehetne az ember lakni nyugodtan a periferiáira. Mert a mai helyzet egészségtelen, káros és veszedelmes — fõként a gyer-

mekre nézve. A lakáskérdés azonban nem is a lakáshiány, hanem a közlekedés problémája. Ha a villamos huszonnégy fillérért elvisz Alagra, Rákospötré, vagy Budakeszi-re lakni. Sõt akkor új városrészek fognak a villamosnak menten születni. Ehhez azonban még az is kell, hogy tõlb villamos járjon, mint például a pestszentlõrinci vonalon, ahol a zsufoltásg miatt tortura a reggeli bejövétel s az esti hazaútasítás. Épp ezért szociális szempontból kellene a villamosvonalak ilyen irányú kifejtését fel-fogni (vagyis, ha kell, áldozni is rá) s vá-

Afrikai hõség az állatkerti játszótéren

Az Állatkert ragyogó tiszta, gondozott utai, hatalmas gyönyörû virágai, fái, — hogy a mulatságos majmokról, a pukkedlõzõ Sziamról, a szép új zsiráfokról ne is beszéljünk, — ideális parkot adhatnának a szegény, levegõtlen lakásban szinylõdõ pesti gyerekeknek.

Ideális parkot... Nézzük csak? Ahogy belépünk a fõkapun, délelõtt féltizenegykor, örömmel látjuk, hogy a szemben húzódó széksorokon sok-sok fiúcska üldögél. Egyformán ötözõttek, tiszták, helyesek, kedvesek. Odamegyünk és beszélgetni kezdünk velük: — Hová tartoztok, gyerekek?

— Megyeriek vagyunk, Újpesten tul, tesszik tudni, — a Carmelita-rend árvaházából, — választják végtelenül illedelmesen. S ülnek továbbra is egymás mellett, csõndben, halkán, lábukat lógáza... Elhozták õket, hogy elszõrakozzanak és mûvelõdjének az exotikus állatok látásán, de ha ez már megtörtént, mit tegyen itt a sok gyerek?

Joggal fölvetõdik a kérdés: Miért nem labdázunk, kergetõznek? Miért nem játszunk rabló pandurt, hol az ollót, hátulsó pár elõre fess-t? Miért ülnek, tiz, tizenkétéves, eleven gyerekek így sorban, egymás mellett a székeken? Ilyen elszõmorító-illedelmesen?

A feleletet megadja egyik alkalmasított: itt kérem nem szabad futkározni, se labdázni, se kergetõzni! Ott van a gyerekjátszótér, ott aztán azt tehetnek a gyerekek, amit akarnak.

Ugy? Derék dolog. Elvégre nem szabály, hogy okvetlenül a parknak ezen a részén játszának a gyerekek. Odamegyünk, megkeressük a többiek, a gyerekjátszótéren.

A gyerekjátszótér egy négyzetgõ, fakorlátal elkerített sivatag. Van benne pár hinta, tornaszék, hely is van benne elég, csak két dolog nincs. Nincs egy talpalatnyi árnyék és nincs egy szem gyerek sem benne. Nem csoda! Hiszen igazán nagyon gondatlan

rosi házak építése helyett már eleve ezt kellett volna forszírozni. Kényelmes, olcsó, gyors közlekedést, telen fûtõtt villamosokkal! Hozzá még jó iskolákat a környezõ falvakba, hogy a gyermekeknek ne kelljen Pestre bejárniok! Ez esetben minden család-apa szívesen rászámná magát a villamos-utazásra, mert ennek fejében gyermekei virágok közt, napsugaras, csõndes, szép kis házban élhetnek, pirosposztag, egészséges, eleven, vidéki gyermekek gyanánt. Nem pedig így, ilyen tulfûtõtt, szõrnyû bérházban, mint a rabok.

anyának vagy nurse-nek kellene lennie annak, aki ideengedné a gyereket, erre a pokoli, tüzõ napra!

A modern gyermekorvos nem ajánlja a korlátlan napkurázást, piáne a mostani, afrikai hõségeken, amikor szuróan tüz le a nap. A gyermekorvosok mindig a félárnyékot, legfeljebb tiz-husz, harminc perces napozást s a rákövetkezõ, árnyékos helyen való levegõzést ajánlják. Így hát a gyerekjátszótér — bármennyire kedves és figyelmes gondolat, — nem felel meg a célnak.

Miért ne lehetne árnyas, nagy fák közt, selymes fûvõn kijelõlni a gyermekek számára egy helyet, ahol szabadon mozoghatnak? Miért állítják a gyereket ilyen kínzó probléma elé: vagy hûsõlhet az árnyékban, de ebben az esetben ugyszólván moccanni sem szabad, vagy menjen játszani, de olyan szikkadt, zaharai sivatagot kerítenek ki erre a célra számukra, hogy okvetlenül napszurást kap? Bizonyosan meg lehetne oldani mindkét fél teljes megelégedésére ezt a kérdést.

Hat, hét óra után, estefelé, amikor a nap lehanyatlak, kitünõen megfelel a célnak ez a gyerekjátszótér, de ilyenkor a gyerekeket természetesen már viszik hazafelé. Napközben pedig használhatatlan ez a tér s így a gyerekek, akiket elvisznek az Állatkertbe, természetüket megtagadva, ott kell hogy üljenek a padokon, csõndben.

Miután végiggyõnyörkõdtük a zsiráfokat, oroszlanokat és cerkõfmajmokat, déli félkettõkor kifelé megyünk. A meyeri kis árvák még mindig ott ülnek, sorban, csõndben, egymás mellett, moccánás nélkül, csak a szemükben olvasunk. Nem kell ehhez különösen jól olvasni tudni, elég, ha visszaemlékezünk rá, hogy micsoda kinszenvedés volt gyerekkorunkban órákig vesztleg maradni, egyhelyben, mozdulatlanul!

Pusztaság a Gellérthegyen

Ugyanilyen téves elgondolással csinálták meg a gellérthegyi játszótérket is. Körül, ahol a szülõk és felügyelõk tanyáznak, akad agyan gyéren egy-két bokor és fa, de a homokban játszó gyerekek fejére rettenetes forrósággal tüz le a nap s a szülõk folyton reszketnek, hogy a napon áthevült gyerek, ha vízhez jut, mohón inni kezd és halálos bajt szerez. Itt is ugyanaz az elv uralkodik, mint mindenütt. Ahol ápoló kert, sétány, fa, fû van, ott gyerekeknek tilos bármiféle mozgás vagy hancurozás. Ahová a gyerekeket beengedik, ott nem gondoskodtak árnyékról. Ezen a leegyszerűbben és a leggyorsabban lehet segíteni. Meg kell nyitni egy szép, árnyas, füves helyet a gyerekek számára, szabad hancurozásra és ugrándozásra, hadd érezzék, hogy milyen mennyei élvezet a

szabad ég alatt, kellemes, árnyas helyen, fûben hemperegni, birkózni, focizni, fogóskázni. Nem kell sajnálni tőlük azt a kis vegetációt. Ezek mind rabságban, fülledt szobákban szinylõdõ gyerekek, akiket azért hoznak ide, hogy erõt gyűjtsenek és tartalékot a télre, ezeket azok a szülõk hozzák, akik nem mehetnek a tenger mellé, sem a Balaton mellé. Ha már csinálnak játszótérket a szegény pesti gyerek számára, ne maradjon ez félmegoldás, ne adjanak nekik megint csak ketrecet egy kis homokkal, hanem adjanak neki, irigység nélkül, egy nagy darab hegyet. Fûvel, fával vízzel, éggel s ott ne legyen féltelmes csõz és zománcablak többrendbeli utasításokkal, hanem legyen ott jókedv, szabadság, örõm, ezeknek a szegény kis raboknak!

MEZÕKÖVESD BUDAPESTEN

A tüzkõtõl a selyemharisnyáig mindent lehet az utcán kapni.

A kereskedelem leegyszerűsített ága az utóbbi idõben Budapesten egészen divatba jött. A nagy üzletberek és a rózsának éppen nem nevezhetõ gazdasági viszonyok kényszerítik a szegény embereket arra, hogy portékájukat az utcán árulják.

Az utcai árusok a város különbözõ részein fittik fel tanyájukat. Nagyon sok utcai árus található a Nyugati pályaudvar és a Nemzeti Színház környékén. A Nyugati pályaudvar elõtt, a Téz-köruton a féllábu okkantól kezdve a szõpõ gyermekig, mindenféle fajta árust találunk. Amikor rendõr jön, legtõbbjûk el-

— A legújabb dalos nóták! — hangzik egy félrekapott sapkájú fiatalember ajkairól. A nótás füzet slágereit el is éneklí az arra ha-

leg ceruzát adnak el. Ez a legjobban menõ üzlet, mert aki programot veit, annak ceruzára van szüksége és sokan felejtik otthon ceruzájukat.

A Nemzetinél délelõttõnként színes kép tárul a gyalokjáró elé. A Rákóczi-ut felé nézõ kapu elõtt huszonhat (megszámoltuk) matyó néni üli és elõttük kiterítve fekszik a tarka eszõpke, terítõ és varrottas. Legtõbbjûk még itt is dolgozik és szorgalmasan horgol, bizonyítva, hogy a portéka saját gyártmány. Vársárló rengeteg van. Egy szép eszõpkeért két pengõt kérnek, tehát egy pengõért keservesen sáránkozva már odaadják. A matyó nénikkel mindenki alkuszik, talán még nem fordult elõ, hogy valaki szõ nélkül megadta volna azt az árat, amit kértek. Sokan azt tartják, hogy a matyó nénik nagy része még sohasem látta Mezőkövesdet. Ha megkérdezi az ember õket, valamennyi egybehangzõan azt feleli, hogy kövesdi születésû. Az igazság az, hogy sokan nem mezõkövesdiek, hanem vagy ott tanulták meg a matyó himzés nehéz tudományát, vagy csak Mezőkövesdre járnak bevásárolni.

Az igazi matyó asszonyok rengeteget utaznak Budapest és Mezőkövesd között. Valamikor régen Budapesten valósággal fogalom volt az eredeti mezõkövesdi matyó himzés. Most már rájöttek tudományuk értékére a jó mezõkövesdiek és óriási exporttal árusítják a himzéseket. Mezőkövesden az asszonyok folyton himeznek, hámoznak. Meghámozzák az ebédhez való burgonyát vagy fõzeléket, azután himeznek. Mezőkövesd erre van berendezve. A Nemzeti Színház mellett van a mezõkövesdi lerakat.

Amilyen népszerű volt a matyó himzés vásárlása, olyan elõszeretettel vették néhány évvel elõzõt a japán gyõngyöket. Ki ne emlékezne a sárgaképi, apró japán emberkére, akik elõzõnõlték Budapestet. Kitalították õket az országból és Budapest egy színnel lett szegényebb ezáltal.

Az utcai árusok legnagyobb konkurenciája a bosnyák árus, akinél mindent kapni, mert egész nagykereskedést cipel magával. Az üzleteknek viszont azok az utcai árusok okoznak legtöbb kárt, akik megállítják a járókelõt az utcán és bizalmas hangon sutlogják a fülebe:

— Egy tucat selyemharisnyám van negyedáron!

Vannak sokan, akik bemennek ezekkel a kapuk alá és megveszik az olcsó árut, amely igen sok esetben lopott, vagy egészen silány áru. Ilyen módon parfümöt is árulnak az utcán. Pinem francia parfümöt adnak el mindenféle üvegekben és aki megveszi, odahaza kihúzza a dugót, elszõrnyed, hogy honnan az Isten csodájából sikerült ilyen büdös kotyvalékot szereznie a árusnak. Ugyanigy zsebkezdõt, zoknit és mindenféle fehérnemût lehet vásárolni.

Telen, karácsony elõtt, rengetegen árulnak csillagszõrõt. Amíg egy csomagot eladnak, egész sereg csodagyertyát égetnek el. Nagy a rezsijük.

Az utcának elismert és legitim kereskedõi is vannak. Természetesen elsõsorban az újságárusok, virágkeskedõk, gyümölcsösök, perces emberek. Jelenleg a fagyaltban van a legnagyobb hossz és ha nem is az olcsó — magyar barátság ki-mélyítésére szolgál, de egymás mellett árulják az olaszok és magyarok a fagyaltot.

A fentiekbõl kiderül, hogy a pesti utcán jóformán minden kapható. Minden, ami szemnek szájának ingere.

Páneurópa elõfelletele a revizió

Mussolininak az Ujság csütörtöki számában és ezzel egyidejûleg az Evening Standardban megjelent legújabb reviziós cikke egyre nagyobb visszhangra talál. Mint Newyorkból jelentik, a Herald Tribune címû newyorki lap Washingtonba küldte munkatársát, hogy kérdezze meg Borah szenátortól, a szenátus külügyi bizottságának elnökétõl, mi a véleménye Mussolininak a békeszerzõdések reviziójára irányuló törekvésérõl. Borah szenátor azt válaszolta, hogy minden tekintetben osztja Mussolini felfogását, mert õ is tudatában van annak, hogy Európa csak akkor élvezheti a tartós béke áldásait, ha revidálják a párisi környéki békeszerzõdéseket. Briand francia külügyminiszter páneurópai tervének megvalósulásáról addig szó sem lehet, amíg a párisi békediktátumok érvényben vannak. Azok az államok, amelyek változatlan formában akarják fentartani a békeszerzõdéseket, nem akarják az európai államok egyesülését.

